

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ev. ref. lelkész.
TÁRS SZERKESZTŐ:
PAÁL GUSZTÁV,
ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
„Egyházi Ertekezlete“

Szerkesztőség és kiadóhivatal
hová a lapba szánt kéziratok
— reklamációk és —
előfizetési pénzek küldendők
— **Maros-Vásárhely,** —
Szentgyörgy utca 9. szám.
— ev. ref. lelkészi lakás. —

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

A felséges példaadás.

A nyári napok unalmába a közelmúltban egy izgalmas szenzáció vegyült: a német császár és az orosz cár egymással való találkozása. Már a hír maga feltűnést keltett, mert száz és száz kombinációja merült fel a feltevéseknek, eshetőségeknek s az ilyenkor szokásos merénylet-terveknek.

A két hatalmas birodalom uralkodója csakugyan találkozott egymással Svinemünden, a porosz tengerparton, a hol a fürdőzők sokaságában mindig tekintélyes számú magyart találunk azoknak sorából, a kik előszeretettel szoktak tüntetni azzal, hogy külföldön szorakozva költsek el drága, jó magyar pénzüket.

Hogy mit végzett a két uralkodó az nem tartozhatik reánk. Az bizonyos, hogy lehetett okuk a tanácskozásra, hiszen Oroszország már évek óta a legszerencsétlenebb belső zavaroknak a színhelye, Németország hatalmas terjeszkedését pedig irigy szemekkel nézik a többi hatalmasságok. Mindenki sejti, hogy valami nagyobb esemény előzménye volt a két uralkodó találkozása, de a legjobban értesült hírlapok sem tudnak egyebet tenni, mint, hogy a találkozás külső részleteiről, az aprólékosságig menő leírással kárpotolják az olvasókat.

A hosszú tudósítások között egészen elrejtve van egy, a mi pedig reánk igazán nagy fontosságu. Ez azon vasárnapi eseményekről ad számot, a mikor Vilmos német császár a Hohenzollern — jachton tartott istentisztelet alkalmából maga vette kezébe a bibliát és prédikációt mondott az összegyült urak és katonák előtt. A textus Pál apostól Galatákhöz írott levelének VI. rész 9-ik verse volt:

„A jó cselekvésbe pedig ne fáradjunk bele; mert ha el nem lankadunk aratni fogunk a maga idején.“

Hogy mik voltak a császári predikátor igehirdetésének részletei arról nem szól a távirati tudósítás. Mindamellet nekünk úgy látszik, hogy ez a jelenet, amely Svinemünde előtt a vasárnapi verőfényben lefolyt, igazán megérdemli a figyelmet, mert míg egyrészt mutatja Vilmos császárnak vallásos érzületét, másrészt olyan, amely a papságba új önértetet, új lelkesedést, talán új tetterőt is önt.

A németek hatalmas császára, kezében a bibliával, mint az Úr igéjének hirdetője, ebben a hitetlen vallástalanságra szivesen hajló, élvezni vágyó korban igazán ritka és meglepő jelenség.

Mikor annyian, a sokkal kisebb állásban levő emberek közül szinte szégyelnének a vallásosság hírébe keveredni, akkor Vilmos császár

épen ellenkezőleg becsvágyát helyezi abba, hogy katonái, sőt az egész világ előtt mint ilyen tűnjék fel. Van oka reá bőven. Elődeinek nagy, világraszóló vállalkozásai, a népbe oltott kötelességtudás, szigorú erkölcsi felfogás nélkül nem sikerültek volna soha. Ezek az ideális tulajdonok, ezt Vilmos tudja jól, kell hogy a vallásra támaszkodjanak, vagy különben nem fognak támaszkodni sehová sem. Épen azért minden idők és korok okos uralkodói megbecsülték a vallást, igyekeztek azt népükönél terjeszteni, erősíteni és ellenségei voltak minden oly törekvésnek, amelyek ezzel szembe állva, a társadalomnak, tehát az államnak gyengítésére is vezetett.

Vilmos császárnak példája alkalmas arra, hogy új idealoknak nyisson utat és új lelkesedéssel töltse meg azokat, akik a papi pályára lépve, hivatva vannak a népnek jellemét formálni, cselekvényeit irányítani. Mert valóban nem lehet csekély azon hivatás, amelyben résztvenni egy császár is dicsőségnek tartja. Valóban nem lehetnek jelentéktelenek azok a feladatok, amelyek ezen az úton elérhetők, sőt igazában véve ha közelebbről tekintjük a dolgot, be kell látnunk, hogy ezek a legbecsesebbek is.

Vilmos császár nem elégszik meg azzal, hogy a törvények erejével uralkodjék alattvalóin. Szébbre, nemesebbre vágyik; azt akarja, hogy a szívek s az alattvalók belsejében formálódó meggyőződés felé hajtsa azokat, akik a német határok között élve ott keresik és találják boldogulásukat. Ha ezt elérte, nemcsak nyugalmas és eredményekben gazdag uralkodást biztosított magának, hanem elfoglalta egyszersmind saját népén kívül a többi nemzetek elismerését, talán bámulatát is.

A magyar kálvinista főuri osztály, de általában azon világiak, akik a maguk körében bizonyos tekintélyvel bírva, vezethetik az alantabbak gondolkodását, jó ha fel tekintenek Vilmos császár felé és követve példáját, mindent megtesznek a nemesebb idealok felkeltésére, azoknak erősítésére. Ha ez bekövetkezik, egy új, a réginél szebb kor várhat reánk, mely gazdagabb lesz sikerekben és közelebb jó ahhoz a célhoz, hogy minél többen legyenek boldogok és meg-

elégedettek az emberek között tekintet nélkül a társadalmi állásra és vagyoni helyzetre

A németek császárnak cselekedete mindenestre csakugyan felséges példaadás!

Boldogságot . . .

— Sturm után. —

*Boldogságot, nyugtalan szív
Ne a távolban keress!
A boldogság önmagadban,
Csak higgy, remélj, tőrj, szeress!*

*Gyors szárnyakon h'jába szállnál
Önmagadtól messze el:
Vélt boldogság, kergető vágy
Kinjai közt veszne el.*

*A nagy világ, a mit keressz.
Nem adhatja néked azt . . .
Nem boldogság kis forrását:
Harcot, gondot, bűt fakaszt.*

*'Sz itten minden elmulandó,
Változandó tünemény;
Állandónak, mit ma hittél:
Holnap sirsz már hült helyén . . .*

— *Boldogságot, nyugtalan szív,
Hát ne távolban keress!
A boldogság önmagadban, —
Csak higgy, remélj, tőrj, szeress!*

Staudner Mátyás.

Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Ur Jézus Krisztustól. Róm. 1, 7.

Nincs Isten előtt személyválogatás. Rom. 2, 11.

Idő előtt semmit ne ítéljete, mignem eljön az Ur a ki a setétségnek dolgait világosságra hozza; és a hiveknek tanácsait megjelenti; és akkor léssen mindennek istentől dicsérete. I Kor 4, 5.

Hogyha megmaradtok a hitben erősen megfundáltván és el nem távoztok az Evangeliumnak reménységétől melyet hallottatok, mely predikáltatott minden teremtetett minden állatnak, mely az ég alatt vagyon:

Az ő testében való halála által szentekké, fedhetlenekké és ártatlanokká teszen titeket. Koloss. 1, 22. 22.

Teleki Sámuel gróf,

udv. kancellár.

(1739—1822.)

Köze'ebbről jelenik meg Teleki Sámuel gróf udv. kancellárnak 1759—1763-ig terjedő *Útinaplója*. Kevés-sel halála évfordulója (aug. 7.) után bemutatjuk a kiváló államférfiúnak és hűséges hitvesének egykoru arcképét.

Teleki Sámuel gróf, a magyar, kivált a protes-tánság hallhatatlan emlékü Maecenása, a Teleki-könyvtár örök-emlékü alapítója, melyre 800 ezer frtnál többet költött, született Gernyeszegen 1739. nov. 17-én. Atyja gróf Teleki Sándor, anyja petki Nagy Zsuzsánna volt.

Tanulását a szülő háznál kezdte és foly-tatta Celnáni Orbán Pé-ter vezetése alatt. Gon-dos nevelésben és ta-nításban részesült.

Kovács József szé-kelyudvarhelyi, majd nagyenyedi híres ta-nárral külföldi egye-temekre ment 1759. őzsén. Először Basel-ben állapodott meg, hol két évet töltött. A latin, francia és német nyelvek teljes elsajá-tításán kívül mennyiség-tanban, természettan-ban, theológiában és jogtudományokban is kiváló sikerrel haladt.

Később Hollandiába ment. Az utrechti egye-temi tanárokkal utóbb is szíves barátság kö-

tötte össze. Egyiküknek biztatására Janus Pannonius humanista költeményeit 13 különböző kéziratból ki-adta, s több mint 70, eladdig ismeretlen epigrammal bővítette. Hollandiai időzése alatt annyira nőtt a főuri ifju szeretete a tudományok iránt, hogy itt vetette meg alapját a később nagyra nőtt és közjóra szentelt országhirü könyvtárának.

Hollandiából Párisba ment. Kiváló tudósok mel-lett a mennyiségtanban és csillagászatban tökéletesi-tette magát, s a könyvtárakat szorgalmasan látogatta.

Kaunitz párisi követ bemutatta az ifju Telekit XVI. Lajos francia királynak.

Négy évi külföldi utjából haza indulva Mária Terézia királynő előtt is megjelent, Az éles látásu ki-rálynő felismerte a nagyjövőü grófot. Hazaérkezte után történt, hogy a tordamegyei főispánságra a kor-mányszék felküldvén a kijelölést, első helyen gróf Bethlen Pál táblai elnököt, másodikon Teleki Sámuel-t ajánlotta, s m'dön a felküldés után a királynő maga szólitotta fel: miért nem kéri tőle e méltóságot? így válaszolt: „Egy idősebb és érdemesebb hazafi van

ajánlva, magamat ala-csonyitanám meg, ha ennek mellőzésével kérném felséged ke-gyelmét.“

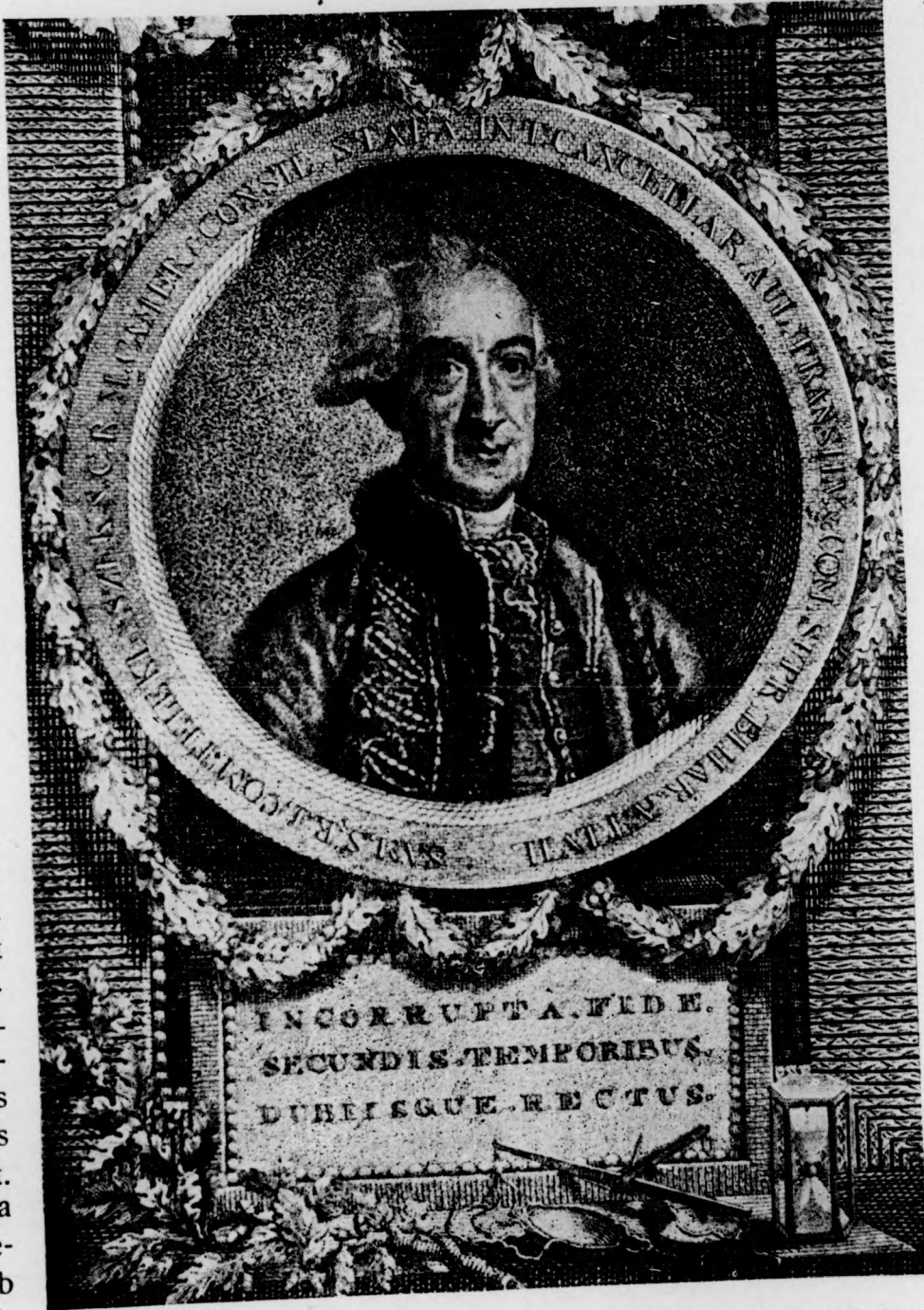
Harminc éves korá-ban, 1769-ben nőül vette iktári gróf Beth-len Zsuzsánnát, kivel sáromberkibirtokán el-vonulva a csendes nyu-galomban szentelhette volna magát a tuda-mányok művelésére, ha a haza más szol-gálatra nem hívja. Bethlen Zsuzsánnával kötött házasságát meg-előzőleg Bánffy Ágnes bárónőt óhajtotta nőül venni. Ebben erővel meggátolták. Jegyesét katonai karhatalommal Bécsbe vitték és katho-lizálták, hogy ezzel őt is áttérésre kénysze-riítsék.

Auersperg gróf, Er-dély kormányzója 1774-ben Nagyszeben-be rendeli s előmu-tatja a királynő azon rendeletét, hogy azon-nal hívassa maga elé gróf Teleki Sámuel-t

s ő Felsége nevében kérdezze meg, hogy semmi hi-vatalt nem akar folytatni? Az igenlő válasza küküllő-vármegyei főispánnak kinevezték.

Nyolc év múlva II. József Biharmegye főispánjává nevezte ki. 1787-ben a magyar és erdélyi egyesült kancelláriához alkancellárnak, majd II. Lipót alatt a kancelláriák különválasztásával erdélyi kancellárnak neveztetett ki.

I. Ferenc polgári érdemeinek jutalmazásául a Szent-István rend nagykeresztjével tüntette ki.

Az egyház szolgálatban nem kevésbé buzgolkodott. A nagyenyedi főiskolának 1767-től kezdve főgondnoka volt, melyet pontos lelkiismeretességgel viselt, úgy hogy Erdély polgári és vallásos hullámoktól csapkodott és hányt hajóját tapintatos óvatossággal vezette ötven éven át.

1822. július 30-án beteg lett s az orvosok rendelvényeit olvasván, sejté halála közeledését, de nem rettent meg. Aug. 7-én virradóra mondá: „érzem, hogy gondolataim zavarodnak“ s azon nap délután 2 órakor meghalt.

Miután a végtisztességet megadták, végrendelete értelmében — hogy porai hazai földben nyugodjanak — leszállították Bécsből Sáromberkére, hol szept. 9-én tették földi maradványait az óhajtott hazai föld kebelébe.

Az erdélyi ref. főkonsistorium u. a. év november 17-én (születése napján) közönséges gyászünnepélyt rendelt, mely alkalommal szónokoltak: Kolozsváron Csizsár Sámuel és Méhes Sámuel, Nagyenyeden Szász Lajos és Hegedüs Sámuel, Maros-Vásárhelyen Antal János, Székelyudvarhelyen Bodor Pál és Bodola Sámuel, Zilahon Salamon József.

Siriratát maga készítette még 1813. márc. 20-án, melyet végrendelete mellett találtak. Ebben igen jellemzően írta meg életét.

A nagyhirű könyvtárra, Bethlen Zsuzsánnával, ki maga is könyvgyűjtő volt és számos magyar könyvét közhasználatra átengedte, az eddig tett roppant kiadáson kívül 68.611 forint, három jószág buza és rozsdémáját és két malom vámját hagyta egyházi és iskolai célokra.

Náthán.

(Sámuel XII. 1—13.)

Uriás asszonya illatos termében
Csókra várja régen ó a nagy királyt.
Uriás asszonya — szerelme hevében,
Hamar elfeledte daliás urát!

... És Dávid királynak az ítélőszéke
Mintha tüzes lenne máma, de nagyon,
Igazságot úgy oszt hamar, — csak sietve,
A lelke zaklatja — s sóhajt: szomjazom.

... Belép a terembe viseltes ruhában
Náthán, ki prófétál Izrael felett.
Szegény báránypóráról szól csendes szavában
S az egyszerű szótól Dávid megreteg.

... Azután morajlik, mint a tenger árja
És Dávidnak arcán kigyul a harag:
„Sujtsa le azt az Úr kemény igazsága,
Kit a szegény ellen visz az indulat.“

Mint az Úr villáma, szól most a próféta:
„A szegény volt -- király -- szolgád Uriás:
Asszonyát, életét, vagyonát rabolta,
A haragod. Király! — Rajtad a romlás!“

Uriás asszonya illatos termében
Vár még a királytól csókot, szerelmet;
De más az érzelm Dávidnak lelkében:
A Náthán beszéde: — lelkiismeret!

Osváth Lafos.

Isten igéje.

A betegek barátja.

ELSŐ RÉSZ.

Bibliai történetek.

I.

Ó-Testamentum.

5.

A gyermektelen Ábrahám.

Uram Isten, mit adnál énneken
holott én gyermekek nélkül járok.
I. Móz. 15, 2.

A midőn a bibliai történeteket végig akarom lapozni veled, a hívő Ábrahám mellett nem mehetünk el szó nélkül. Szólanunk kell róla. Igaz, hogy a szentírásban nincs semmi feljegyezve, hogy ő valamikor beteg lett volna, de a beteg ember azért sokat okulhat az egészséges ember dolgairól is.

Ábrahámot az Ur isten régi hazájából kihívta s Kanaánba telepítette le. Itt ő, övéivel együtt nagyon megelégedetten élhetett. Barmai csordaszámra, szolgálói egész sereggel voltak. A tartomány a melyet Isten az ő számára rendelt nagy és szép volt. Barátai tisztelték, ellenségei félték s Istent nagyon szerette. Mi lehetett még ennél is több?

Egyszer így szólt az Úr Ábrahámhoz: „Pajzsod vagyok s nagy lesz a te jutalmad.“ Hogy Isten az ő védőpajzsa, a ki őt minden veszélyben megvédelmezi: ez, az ő istenfélő lelkének volt jutalma s csakugyan nem volt ő hozzá hasonló kegyes ember akkor az egész világon. És mégis, mintha panaszkodást fejeznének ki e szavak: „Uram Isten, mit adnál énnekem, holott én gyermekek nélkül járok.“

Ábrahám egyre vénült s minél jobban gyarapodott földi gazdagsága, annál nagyobb gondok tekintett a jövő elé. Vajjon mit kívánhatna még az Urtól a mit ő meg ne adna neki? De mit ér minden a mit addig is nyert s a mit még ezután is kapna? Nincs utódja, a kire javait ráhagyná. Már el volt öregedve s még mindig gyermektelen volt.

Lássátok, akárhányszor tapasztalhatjuk, hogy egészséges és gazdag embereknek is vannak betöltetlen kívánságaik. Hány és hány ember lehet a ki bír mindennel, élete csupa boldogság és öröm volna — ha... Oh, ha ez a „ha“ nem volna ott a legtöbb esetben. Képzeljétek csak el Ábrahámot a mikor így vivődik magában: „Mit ér mind ez? Öreg vagyok s gyermektelenül halok meg!“

Tehát van értelme, hogy irigykedjünk másra s panaszkodjunk ha más sorsát jobbnak látjuk? Balga az olyan ember a ki így tesz. Lelki nyugalommal s alázatos szívvel fogadjunk Istentől mindent. Az ő akarata nélkül semmi sem történhetik velünk. A mit ő cselekszik velünk az a jó és úgy jó. Legyen meg az ő szent akarata!...

Kegyesség útja.

Szeresd az Úr Jézus Krisztust.

A Jézus Krisztus iránt való benső igaz szeretetnek meghatározó és fenséges példáját nyújtotta az a szomorú gyász eset, midőn a magyar nemzet által anynyira szeretett legmagyarabb kir. főhercegnek a boldogult Józsefnek, nagyreményű fia László, egy vadászat alkalmával történt szerencsétlen lövés miatt halálos ágyon feküdt. Az

utolsó óra közeledtekor (1895 szeptember 6.) a következő szívrható jelenet folyt le:

Az alig husz éves fiatal főherceg édesanyja, Klotild-kir. főhercegasszony, mikor az orvostól megtudta, hogy László főherceg menthetetlen, maga vállalkozott arra, hogy fiát a halálra elkészítse. Oda hajolt arca felé s anyai szeretetének sugaraival beragyogva haldokló fia homlokát, az anyai szeretet szelid szavai val mondta neki:

„Édes fiam, Jézus magához fog szolitani. Szeret, magához fog venni. Nemsokára színről-szinre láthatod, akit úgy szeretél. Készülj, Jézushoz mégy“. Ezek a szavak oly mély érzéssel és oly csodálatos erős hittel voltak mondva, hogy László főhercegre, ki édes anyja szerető szívével nevelkedett fel, e szavak megnyugtatólag hatottak s így felelt: „Hiszek anyám Benne. Hiszem, hogy Jézushoz megyek, imádkozzál velem“. A főherceg, ki utolsó pillanatig magánál volt, teljes öntudattal és megnyugvással készült utolsó pillanataira. Klotild főhercegnőnek a legnagyobb vigasztalása lett, hogy László fia teljesen megigazulva a boldogok halálával költözött el erről a világról és ez a tudat nagy lelkiert kölcsönzött neki és családjá tagjainak a fölötté nagy csapás elhordozására.

Gróf Teleki Sámuelné sz. iktári Bethlen Zsuzsánna.

Őrizkedjete a rossz társaságtól.

Ti Istennek bárányai vagytok s a rossz társak reátok nézve mindmegannyi farkasok, a kik a nyáját megakarják rontani. Minden egyházközségben vannak farkasok, a kik lopni járnak, kárt és szerencsétlenséget okoznak. A kegyetlen természetű ember csakugyan olyan, mint a vadállat. Őrizkedjete tőle. Már gyermekkorában legyen gondotok az emberre. Ha látjátok, hogy kegyetlenségre hajlandó fiú, vagy leány kinezza az állatokat, szivtelenül megöli a madárfiókákat s a fészekből elszedi tojásaikat: biztosra lehet venni, hogy az ilyen gyermekből rossz férfi, vagy nő válik — hacsak Isten kegyelme rossz természetét, vagy gonosz szívet a jóra nem változtatja. A jó szivűek Isten teremtményeit s így az állatokat is védik és kimélik.

Egy idegen művelt ország hercegéről akarok nektek idevonatkozólag egy igaz történetet elbeszélni. Ezt a herceget a történet úgy említi, hogy a „vatterloai hős“, mert ő győzte le I. Napoleont, a franciák császárat „világhódító“ utjában. Ennek közületek némelyek a nevét is tudják: Vellington, a híres angol hadvezér volt. Egyszer a város kertjében sétálva, meglátott egy kis fiút, a ki nagy figyelemmel nézegett valamit. A herceg

hozza ment és kérdezte, mit csinál? A fiú azt felelte, hogy egy zöldleveli békája van s azt eteti; de nagy a baja, mert más vidékre kell menni iskolába s nem tudja, hogy kire hagyja kedvelt békájának gondozását. „Menj csak — mondá a herceg — bátran az iskolába s láss szorgalmasan tanulásod után; én, míg oda leszel, állatodnak gondját viselem.“ Ugy tett, a mint mondotta, sőt annál többet, mert időről-időre a herceg a fiút saját irásával értesítette, hogy az állat-

nak nincs semmi baja, mert ő mindig gondolja és eteti. Látjátok gyermekeim, hogy egy ilyen magas rangú férfiú, kitűnő katona s jeles hadvezér, mennyire tudja az állatokat kedvelni, mikor még egy zöldleveli békának a gondozását is magára vállalta, sőt állapótáról még leveleket is küldött az állatelőbbi kis gondviselőjének!

Klasmok botránya.

Aki valaha végig utazott a koldus, napsütötte Itálián, a sok műemléken kívül harangzugással marad tele a feje. Hajnaltól éjjelig zugnak a harangok, minden tizedik ház templom és minden harmadik papi nevelőiskola, a hol a nép gyermekeit tanítják papok, apácák. És keresztül-kasul a városokban hosszú reverendás, széleskarimájú, fényezett papi kalapos apró gyerekek járkálnak; — akiket a papok kiszemeltek, hogy új generációkba oltsák bele a megkövesült dogmák levegőtlen maradi szellemét.

Évszázadok óta drága kincscsel, drága ruhával, aranyedényekkel tömik a templomokat, a bigott népet teljesen elvakították s ez a papok elé rakta minden jövedelmét Kiszipolyozva az egyháztól és a csaló, panamákkal teli közigazgatástól teljesen elszegényedve, a jövő világba vetette az olasz minden reményét és gyermekét vakon küldte az egyház felügyelete alatt álló nevelőintézetekbe. De most egyszerre rémes valóságra ébredt és fellázadt, dühében gyilkolni, rombolni kész, feldulja a templomokat és inzultálja a papokat. Az egész nép telve van vad indulattal és az egyházellen s büntetéseknek nem akar vége szakadni.

De nézzük a bünlajstromot, mely magára zúdította vészes lavinát.

1. Egy millanói zárdában, melyben világi apácák tanították egyházi felügyelet alatt s s *Fumagalli* testvér volt a főnöknő, meggyalázták a kis növendék-lányokat

2. A Savona mellett levő vanazei zárdában miséssel, imádságokkal elkábították a növendékeket, fiukat és lányokat, teljesen meztelenre vetkőztették őket és istentisztelet keretén belül *fekete misét* rendeztek velük.

3. Don Angeli Olcescot, Génua egyik külvárosának, a Sampierderénának plébánosát letartóztatták, *gyermekeket rontott meg*. Az utolsó áldozat súlyos betegen fekszik s a vérhaj tünetei mutatkoznak máris rajta. Orvosok megvizsgálták a plébánost és rajta is vérhajot konstataáltak.

4. Bolzentiban építkezés közben egy nemrég elhunyt újszülött holttestére akadtak. A vasuti pályaudvar kibővítésére az államvasutak igazgatósága egy darab telket vásárolt a Filippina-testvérek *zárdájának kertjéből s itt akadtak alig négy láb mélységre az újszülött tetemére*. A csendőrség beszállította a le-

tet a város bonctermébe s egyben megindította a nyomozást. Este nagy antiklerikális gyűlés volt, melyen élesen kikeltek az egyházi tanítás ellen.

5. *Vitozzi* nápolyi kammorista plébános; megígérte egy fiatal leánynak, hogy külön misét mond neki, hogy szülei beleegyezzenek egy házasságba, melyet eddig elleneztek. A mise megtörtént, de a *„lány többé mint lány”* nem ment onnan ki. A papot letartóztatták.

*

Hirtelenében csak ezeket az eseteket sorolom fel. De ennyi is elég, hogy felnyissa egy ország szemét és háborúság induljon meg a kath. klasmok és papi intézetek ellen. A csendőrség és a katonaság mindenütt konzignálva van s míg máskor Róma hemzseg a papoktól, most alig lehet őket az utcán látni.

A szent Péter-templom előtt levő téren ülök. Az izzó augusztusi napfényen átszálló a Vatikán kapuja előtt álló svájciak piros, sárga, fekete ruhája, villanó sisakja, lándzsája. A magas kőfalon át sötétzöld thuják és ciprusok néznek ki a tere, amelyen egyszerre fürge rikkancshad rohan végig és telelármazza a teret:

— A varrerei zárdát a nép lerombolta... Megverték a papot!...

— Florenzben a della Padia és Josephi templomokat lerombolták!...

— Cappoci Rafaela apácát börtönbe vetették!...

— A szent Katalin rend apácáit Baraccoban letartóztatták!...

Papi és kolostori botrányokkal, templomrombolással van tele minden újság. A szülők közt végtelen nagy az elkeseredés és mindenfelé sürgősen állami iskolákat követelnek. Egyszerre nagycsomó embert veszek észre. Zaj, veszekedés s a mellékutcából futva érkeznek rendőrök...

— Mi történt?

Egy munkás leköpött egy papot, az rendőrt hívott, a rendőr be akarta vitetni, de a nép kiszabadítja és diadalmasan viszi magával.

És a Szent Péter-templomban zugva kondul meg a harang és a Vatikán kertjére néma csend borul. Benn egyik kis villájában szomorúan üldögél a pápa. A botrányoknak máris van egy következménye. A szent atya eltiltotta a Rómába való zarándokolást. Jobb most a papoknak otthon maradni. És jobb a népnek is. Hiába új syllabus, hiába az óriási pompa, tömjénfüst és fény, töredeznek a régi falak győzelmesen zug elő az új idő...

A harangszó pedig szomorúan sir át a ciprusok fölött el a csendes Campana felé...

Papp Dezső.

A léleknek gyümölcse ez: szeretet, öröm, béke séges türes, kegyelmesség, jóság, hit, alázatosság, mértékletesség.

Gal. 5, 22.

rendelet ellenére összeülő oláh nemzetgyűlés dolgába tehát idegen állam alattvalói is beleavatkoznak. Természetes, hogy az Astra egyesület, amely állítólag csak közművelődési ügyekkel foglalkozik, szintén kivette részét a politikai tüntetésből és ilyéfalvi fiókjának közgyűlését a Papp ünneppel kapcsolatosan tartotta meg.

— **Kazablanka bombázása.** Franciaország és Spanyolország véres elégtételt szereztek maguknak Marokkóban alattvalóik lemészárlásáért. Néhány héttel ezelőtt történt, hogy Kazablankában Marokkó kikötővárosában az európaiak ellen felizgatott benszülött lakosság néhány francia, spanyol és olasz alattvalót lemészárolt. Az algezirási konferencia megállapodásai értelmében Franciaországra és Spanyolországra hárul a feladat, hogy Marokkóban rendet csináljanak s ebben az esetben épen ez a két állam volt a legközvetlenebbül érdekelt fél. A spanyol és a francia hadihajók megjelentek Kazablanka előtt. A hadihajók parancsnoka és a városi hatóság között az a megállapodás jött létre, hogy a franciák csapatokat szállítanak partra a konzulátusnak és az odamenekült európaiaknak védelmére. De a benszülöttek megszegték az alkut, mert amint a francia csapatok a város elé érkeztek, a benszülött katonaság sortűzzel fogadta őket. A franciák erre szuronytsegezve nyomultak a városba, igen sok benszülöttet megöltek és nagynehezen eljutottak a konzulátus épületébe. A megállapodás mepszegése miatt a francia hadihajókból bombázni kezdték a várost, amelyet a hadihajók gránátjai csaknem teljesen romba döntöttek. Természetes, hogy ezek az események még jobban felizgatták a benszülött lakosságot az európaiak ellen és még jó sokáig el fog tartani, amíg az európai hadihajóknak és csapatoknak tüzzel és vassal sikerül a nyugalmat és rendet Marokkóban helyre állítani és biztosítani az ott élő európaiak életét és vagyonát.

— **Változás a székely kirendeltségnél.** A földmívelésügyi miniszter a székely kirendeltség eddigi vezetőjét, Balogh Vilmos államtitkárt ez állásra történt kinevezése folytán a székely földmívelő nép gazdasági fölsegítésére irányuló tevékenység vezetésétől, e megbízásában kifejtett kiváló szolgálatainak teljes elismerése mellett saját kérelmére felmentette és ez akció vezetésével Kazy József miniszteri tanácsost bízta meg. Kazy József éveken át vezeti a hegyvidéki kirendeltséget nagy buzgalommal és igen jelentékeny eredményekkel. Így a székelyek ügyét jobb kezekre bízni nem is lehetett volna.

— **Apponyi nyilatkozata.** A „Pester Lloyd” politikai munkatársa felkereste Eberhardon gróf Apponyi Albert kultuszminisztert s kérdést intézett hozzá az aktuálisabb politikai helyzetre vonatkozólag Apponyi kijelentette, hogy a kiegyezés még koránt sincsen betetőzve. E kérdésben Kossuthtól levelet vett, melyben az áll, hogy a kiegyezés még csak az előkészítés stádiumában van. A választási törvényre vonatkozólag kijelentette, hogy annak munkálata annyira előre van haladva, hogy az ősszel a Ház elé kerül; egyben megcáfolta azt a hirt, mintha az alkotmánybiztosítók és választási törvények között junktim volna.

Az áldomás vége.

Hajdu Nagy Illés korán ébredt. Még hirehamva sem volt a hajnali derengésnek. Hosszu az ut Bogozig, ahol vásár lesz. Korán kell indulni, ha az ember azt

akarja hogy idejében ott legyen. Illés gazdának pedig épenséggel hogy ez vala a szándéka.

Egy kettőre készen az öltözködéssel. Nem sokat teketóriázik vele. És nincs talán még negyedórája sem, hogy kidörzsölte az álmodt szeméből, máris utban van a vásár felé.

Maga előtt hajtja a Bimbót meg a Csákót. A saját nevelése két gyönyörű tinóját. Jó takarmányon éltek egy idő óta, de meg is látszik rajtuk. Számítgatja, hogy mibe került a följavításuk és hány korona ütöttük pár óra mulva a markát.

A keményre fagyott, göröngyös uton nehéz a járás. A tinónak négy lába van, mégis csetlik-botlik. Hogyne történne meg ez az emberfián, akinek csak kettő vagy. Azok is nagy, iromba csizmákba szorítva.

Nem csoda, ha Illés gazda sehogy sincs kibékülve a helyzettel. Bárhogy akarja is magát legényesen tartani, csak sehogysem sikerül az. Az egyenetlen talaj minden pillanatban ide-oda rángatja.

Az üstöke is beleizzad a hantós uttal való küzdelembe. Szinte a bárányszőr sűveg is lekivánczol. Már kezdi banni, hogy olyan korán vágott neki a menetelnek. Végre halvány pirosodásba fog a keleti látóhatár alja ott ahol ölelkezik a szelid hajlásu dombokkal. Lassanként azután egészen kivilágosodik...

Most már könnyebb a gyalogolás. Sőt a kápolnai ut kereszteződésnél emberekkel is találkozhat. Jó ismerősökkel, akikkel elbeszélgetve észre se igen veszi, hogy a bogozói határba érkeztek.

Itt ismét nagyobb figyelem szükséges. Az országut telis-tele van kocsival, lóval, szarvasmarhával. A különböző falukból vezető utak és dülő utak csak úgy öntik a vásárra igyekvőket.

Az élénkség persze a vásárban legnagyobb. Különösen, a mikor elhallatszik a dobszó és az adás-vevés megkezdődik.

— Jó vásár lesz! — mondogatják az emberek egymásnak. És magában mindegyik előre örül, hogy a nagy ut és fáradság nem lesz hiába.

Hajdu Nagy Illés tinóit egy mészáros forma jól megtermett, vastag óraláncos ur veszi alapos szemle alá. Mikor aztán úgy látszik, hogy kitanulmányozta, hány kiló hus lehet a két tinóban, megszólítja a gazdát.

— Hogy adja kend?

Illés ránéz a kérdezőre, aztán a tinókra és csak úgy foghegyen, mint akinek nincs valami erős eladni való szándéka, vágja oda:

— Olcsón nem adjuk!...

— Nem! — feleli a mészáros — azért talán majd megalkuszunk

Igy történik nem is valami sok szóbeszéd után. Illés átveszi a tinók árát, de bucsuképen még megveregeti az állatokat. Azután megy kiki a saját dolgára.

Illés várakozásán felül jó vásárt csinált. — Hiába, kapós pórtéka a szép jószág! — mondogatja és szétnéz, hogy az ismerősök miként állanak eladás dolgában.

Majd amikor a szél feléje tereli a fölséges pecsenye-illatot, egy csepet sem gondolkozik tovább, hanem a vonzó erőnek engedve, betér egy kis áldomásivásra.

Mindenáron pajtásra kívánna szert tenni. Mert hát így jobban esik még a pecsenye is. Azután: — ökörszíz magában! — az ember pedig tudvalevőleg nem az. A sok alku kiszáritja a vásárhoz torkát és jól esik azt egy kis vörös borral megkengetni.

Mivel az ismerősök még nem adtak el, egyedül foglal helyet a kecskelábu asztal mellett. Még jóformán eleget sem tett a legszükségesebb vágyak kielégítésének, ami után annyira kívánczozott, máris akad beszélgető pajtása.

Urforma alak telepedik le melléje. A mohó étvágyról úgy látszik felismeré, hogy a gazda jó vásárt csapott. Nehány perc múlva hangos lesz közöttük a szó. Az ujonnan érkezett emberből csak úgy ömlik beszéd, mintha valósággal könyvből olvasná. Nagy darab földet bejárhatott, mert sok mindent tud a világ forgandósága felől. Illés gazda rövid időn belül egészen összebarátkozott vele. Közben pedig egyre ürültek az üvegek. A vásárosok be-betértek, el is mentek, de ők ketten csak nem igen gondoltak a távozásra.

Ezalatt az új ismerős Illésnek persze már a lelke minden titkos számítását tudta. Hogyne lett volna előtte tiszta az, minként lehet a tinók árától megszabadítani.

A gazdának a nyelve már akadozott, a feje gözölgött, amikor végre elszánta magát a hazafelé indulásra. Ha észreveszi, hogy a világlátott jó barát mennyire szemmel tartja hová teszi a tinók árát, tán gyanút fog.

Széles jókedvében azonban rá sem gondolt az ilyesmire. Sőt amikor az urféle ember egyszer csak hirtelen bucsut vett azzal, hogy földijét pillantotta meg, el nem ereszté a kezét mindaddig, amíg az lelkére meg nem ígérte, hogy arra felé lesz az útja, el nem kerül az Illés gazda házat...

Hajdu Nagy Illés csendesen botorkál hazafelé. Még világosság van de azért körülbelül ugyanaz a baj, ami hajnalban volt. Az embernek nem hagy békét a kerékek agyonvágott ország útja. Jó szerencse, hogy eléri a Kaszás Istók kocsija és felveszi, különben ki a megmondhatója, hogy mint kerülne haza.

Igy sem igen tudja, mert valami úgy huzza le a fejét, valami olyan álomság féle. Mikor lesegítik a kocsiról, még akkor sincs tisztában, hogy mit kell cselekedni; csak mintha azt hallaná, hogy a haragos asszony disznót emleget.

Mikor aztán másnap hosszú és zavaros álom után magához tért, keresgéli a tinók árát, de az bizony csak nem akar előkerülni. Hiába szólítja az asszonyt, hogy segítsen a keresésben; hiába minden...

Az utolsó fillérig oda a pénz. Illés gazda most már sejti a szomorú valót és átkozza a barátkozást. Emlegeti, hogy így lesz meg úgy lesz, ha az az ur a szemé elé kerül de bizony a megtörtént dolgot meg nem változtathatja többé. Az áldomásívás ez egyszer bizony rosszul sikerült.

A világlátott pajtás olyan vásári tolvaj, a ki kiszimatolja, nagy ügyességgel és ravasz fortélylyal, hogy melyik falusi embernél található jelentékeny összegű pénz. És ha csak hozzáférhet, hát ellép vele örökre. Örizzünk az ilyen soha nem látott, könnyen barátokozó alakoktól, mert nagy baj származhat belőle.

Cs. E.

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi **süketéget, fültolyást, zúgást és nehézhallást** még idült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható **Debreczenben, Kossuth-utca 8. szám** az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszer-tárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett alaptőke egy és fél millió korona.

Fiókintézetek és kirendeltségek:

Csikszereda, Gyergyószentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely, Sepsiszentgyörgy és Székely-Keresztur.

Jelzálogkölesőneket nyújt földbirtokra és bérházakra legjutányosabb feltételek mellett, ugyszintén **törlesztéses kölesőneket 500 koronától** kezdődőleg a törlesztést és kamatot magában foglaló fél évi részletfizetések ellenében **4 1/2 o/c alapkamattal.**

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat, utalványokat és adósleveleket.

Elfogad betéteket könyvecskére, folyó, vagy cheque számlára és azokat rendszerint **felmondás nélkül fizeti vissza**

Bank és pénzváltó osztályunk üzletköre:

Értékpapir, idegenpénzek vétele és eladása.
Tőzsdei megbízások.

Sorsjegyek eladása letétjegyre és egyenlő havi **részletfizetésre.** Az első részletfizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.

Kölesőnök nyújtása értékpapirokra.

Osztálysorsjegyek főelárusítási helye. Szelvény-beváltás.

Letétek. Elfogadunk értékpapirokat, okmányokat megőrzésre.

Költségmentesen megvizsgáljuk mindennemű sorolás alá eső értékpapirok huzását.

Kivándorlóktól érkező pénzek, utalványok, csekkek legolcsóbb beváltási helye.

Képviselet a legrégebb és legnagyobb biztosító intézetet a „Trieszti Általános Biztosító Társaság“ (Assicurazione Generali) és eszközöl tüz-, üveg- és jégkárt, valamint betörés elleni, végre élet és balesetelleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZES IZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁR NAP”

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP.

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll tanár, Maros Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap” célja?

A „Vasárnap” célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra”?

A „Vasárnap” előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap” kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt. Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést czélszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap” jutányos áron hirdetésekét is elfogad.

